I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

AJÁNLÁSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2011. október 21.)

a „Városi Európa – Globális városi kihívások, közös európai megoldások" elnevezésű közös kutatási programozási kezdeményezésről

(2011/C 312/01)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 181. cikkére,

mivel:

(1) A globális tendenciák, például az urbanizáció fokozódásával az európai városi területek fenntartható fejlődése fontos társadalmi kérdéssé vált. Az előrejelzések szerint 2050-re a Föld lakosságának közel 70 %-a városokban fog élni, ami jelentős növekedés a mai 50 %-hoz képest. ([1]) Európa esetében ez az arány még magasabb: a várakozások szerint 2050-re a lakosság hozzávetőleg 83 %-a (közel 557 millió lakos) fog városokban élni.

(2) Az urbanizáció egymással összefüggő kihívások széles körét érinti: ilyenek például a hátrányos társadalmi helyzet és a szegregáció, a terjeszkedő városi területek és a zsúfoltság, a biztonsággal összefüggő problémák, a környezet állapotromlása, a környezetszennyezés és az éghajlatváltozás hatásai. Ezek a fejlemények nyomást gyakorolnak a társadalomra és minden eddiginél nagyobb kihívás elé állítják Európa és a világ városi rendszereinek alkalmazkodóképességét, irányítását és igazgatását.

(3) Európának ugyanakkor ki kell aknáznia az urbanizált térben rejlő lehetőségeket. A városi területek képezik az európai gazdaság növekedésének motorját. A városi agglomerációk és a hálózatba szerveződő városok a fejlődés fő húzóerejévé váltak nemcsak társadalmi-gazdasági, hanem technológiai és geopolitikai szempontból is. A városok maguk is innovációs központok, ahol a tudás, a politika és a gyakorlat találkozásából innovatív ötletek jönnek létre és új technológiák kerülnek alkalmazásra; a városok ezenkívül hasznosítani tudják a városfejlesztéssel kapcsolatos kihívások, mozgatóerők és megoldások újszerű szemléletét. Egyre több jel utal arra, hogy a jelentős városi központok hálózatai, amelyeket gyakran „globális városok"-nak hívnak, egyre nagyobb befolyásra tesznek szert nemzetközi szinten; ugyanakkor azonban a kis- vagy közepes méretű városok fontosságát is el kell ismerni, különösen a regionális fejlődésre gyakorolt hatásuk miatt. Európát a városok nagy népsűrűsége és a kis- és közepes méretű városok nagy száma jellemzi; ezeket az adottságokat gazdasági, társadalmi és kulturális szempontból is figyelembe kell venni.

(4) Az Európa 2020 stratégia három, egymást kölcsönösen erősítő prioritást helyez előtérbe, nevezetesen az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést ([2]). A fenntartható városfejlesztés jelentős mértékben hozzájárulhat e célok eléréséhez. „Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezése – Innovatív Unió" című, 2010. október 6-i bizottsági közleményben ([3]) meghatározott, „Innovatív Unió" elnevezésű kiemelt kezdeményezés keretében a lehetséges innovációs partnerségek egyike az „energiahatékonyság, tiszta közlekedés és gyors internetkapcsolat jellemezte intelligens, élhetőbb városok" megteremtését célul kitűző projekt. A városok hozzájárulhatnak az inkluzív növekedéshez és különösen a társadalmi polarizáció és szegénység elleni küzdelem, a társadalmi szegregáció elkerüléséhez és az öregedéssel összefüggő kérdések kezeléséhez. A szegénység és a társadalmi kirekesztés

([1]) http://www.un.org/esa/population/unpop.htm

([2]) A Bizottság közleménye: „Európa 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája", Brüsszel, COM(2010) 2020.

([3]) COM(2010) 546.

elleni küzdelem európai platformja [1]) azt az uniós célt tűzte ki, hogy a szegénységgel és társadalmi kirekesztéssel sújtott egyének számát legalább 20 millióval csökkentse 2020-ra. A platform segíteni fog a legjobb gyakorlati módszerek kiválasztásában és annak előmozdításában, hogy az önkormányzatok megoszthassák egymással tapasztalataikat.

(5) A tényeken alapuló szakpolitikai döntések alátámasztása érdekében sürgősen meg kell szilárdítani az integrált városfejlesztésről rendelkezésre álló – a gazdaság, a társadalom, a mobilitás és az ökológia kutatási területeit összekötő – interdiszciplináris ismereteket.

(6) A fentiekben említett kihívások kezelése, a kínálkozó lehetőségek kiaknázása és a magas színvonalú, tudományos következtetések megállapítására alkalmas kutatási együttműködés elősegítése érdekében összehangolt fellépésre van szükség, amely a gazdasági, technológiai, társadalmi és ökológiai alrendszerek nagyfokú egymásrautaltságával jellemezhető, hosszú távú kilátásokkal rendelkező és összetett hálózati rendszerként működő városi területek előnyére szolgál.

(7) 2010. május 26-i ülésén [2]) a Versenyképességi Tanács egy sor lehetséges közös programozási kezdeményezést – köztük a „Városi Európa – Globális városi kihívások, közös európai megoldások" elnevezésű kezdeményezést – olyan területként határozott meg, ahol indoklása szerint a közös kutatási programozás a jelenlegi széttagolt tagállami, illetve a meglévő uniós erőfeszítésekhez képest számottevő hozzáadott értéket biztosítana. Ezért következtetéseket fogadott el, amelyekben megállapította, hogy e tárgyban közös programozási kezdeményezést kell indítani, és felkérte a Bizottságot, hogy vegyen részt ennek előkészítésében.

(8) A tagállamok egy ilyen közös programozási kezdeményezésben való részvételre irányuló szándékukat az elkötelezettségüket alátámasztó hivatalos levélben erősítették meg.

(9) A fenntartható városfejlesztéssel kapcsolatos közös kutatási programozás biztosíthatja az említett területen a kutatás és az innováció összehangolását, és jelentős mértékben hozzájárulhat a városfejlesztéssel összefüggő kutatásra és innovációra irányuló, teljes egészében működőképes Európai Kutatási Térség létrehozásához, illetve az e területen folytatott kutatások kapcsán Európa vezető szerepének és versenyképességének a megerősítéséhez.

(10) A városfejlesztés a kutatásra és innovációra irányuló finanszírozási programok fontos interdiszciplináris témaköre. A szóban forgó közös programozási kezdeményezés keretében végzett tevékenységeket szorosan össze kell hangolni a kutatásra és innovációra irányuló, meglévő és jövőbeli finanszírozási programok és kezdeményezések összefüggésében végzett egyéb kapcsolódó tevékenységekkel.

(11) Ezért az ebben az ajánlásban megállapított célok megvalósítása érdekében a tagállamoknak együtt kell működniük a Bizottsággal azért, hogy a kapcsolódó bizottsági kezdeményezések, például az „Intelligens városok", az „Intelligens közösségek" és más kapcsolódó kezdeményezések vizsgálata révén – az átfedések és párhuzamosságok elkerülése céljából – biztosítható legyen az összhang és a szinergiák kialakítása a folyamatban lévő kutatási és innovációs programokkal.

(12) Annak érdekében, hogy a Bizottság jelentést tudjon tenni az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a közös programozási kezdeményezésekkel kapcsolatosan elért eredményekről, a tagállamoknak rendszeresen be kell számolniuk a Bizottságnak e programozási kezdeményezés eredményeiről,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

1. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki és tartsanak fenn egy közös jövőképet arra vonatkozóan, hogy az uniós szintű kutatás területén folytatott együttműködés és koordináció hogyan járulhat hozzá a városfejlesztés valamennyi formájának fenntarthatóvá tételéhez [3]).

2. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki stratégiai kutatási menetrendet, amely a fokozódó globalizáció összefüggésében rögzíti a közép- és hosszú távú kutatási célokat és szükségleteket a városfejlesztés terén. A stratégiai kutatási menetrendnek célszerű tartalmaznia egy olyan végrehajtási tervet, amely megállapítja a prioritásokat és a határidőket, és pontosan meghatározza a végrehajtáshoz szükséges intézkedéseket, eszközöket és forrásokat.

3. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a stratégiai kutatási menetrendbe és a végrehajtási tervbe építsék be a következő intézkedéseket:

a) a vonatkozó nemzeti programokkal és kutatási tevékenységekkel kapcsolatos információk meghatározása és megosztása;

b) a közös előrejelzések és a technológiaértékelési kapacitások megerősítése;

c) az információk, az erőforrások, a bevált gyakorlatok, a módszerek és az iránymutatások megosztása;

d) azon területek vagy kutatási tevékenységek meghatározása, amelyek esetében az összehangolás és a koordináció továbbfejlesztése előnyös lehet;

e) azon területek vagy kutatási tevékenységek meghatározása, amelyek esetében a közös ajánlati felhívások vagy az erőforrások összevonása előnyös lehet;

f) az e) pontban említett területeken folytatandó közös kutatás szabályainak meghatározása;

[1]) A Bizottság közleménye: A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja – A szociális és területi kohézió európai keretrendszere, Brüsszel, COM(2010) 758 végleges.

[2]) 10246/10.

[3]) http://www.jpi-urbaneurope.eu

g) a koordináció biztosítása, szinergiák kialakítása az uniós kutatással és innovációval összefüggő, meglévő és jövőbeli finanszírozási programokkal és kezdeményezésekkel, valamint az e területen meglévő, illetve a jövőben kidolgozandó uniós kezdeményezésekkel való párhuzamosságok elkerülése;

h) a városok és a városi lakosság változó igényeinek figyelembevétele a városfejlesztéssel kapcsolatos kutatási programok célkitűzéseinek megállapításakor;

i) adott esetben a meglévő kutatási infrastruktúrák megosztása vagy új eszközök kialakítása, például összehangolt adatbankok vagy a városi folyamatok tanulmányozására szolgáló modellek nyilvántartásba vétele és kifejlesztése;

j) a közszférán belüli, illetve a köz- és magánszféra közötti szorosabb együttműködés, továbbá a városfejlesztéshez kapcsolódó különböző kutatási tevékenységek, az oktatási és üzleti ágazat vonatkozásában megvalósuló nyitott innováció ösztönzése az érintettek, például a helyi hatóságok és a civil társadalom széleskörű részvételének biztosítása mellett;

k) a tudás, az innováció és az interdiszciplináris módszertani megközelítések exportálása és terjesztése, valamint a kutatási és innovációs rendszer azon akadályainak feltérképezése és kezelése, amelyek megakadályozzák a társadalmi előnyökkel járó innovatív megoldások gyors piacra jutását;

l) a döntéshozatal helyi, regionális, nemzeti és uniós szintjének megfelelő tudományos információkkal való ellátása;

m) a városfejlesztéssel foglalkozó kutatóintézetek közötti hálózatok kialakítása, beleértve az EKT-n kívül eső kutatóintézeteket is.

4. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a városfejlesztés kihívásaival foglalkozó kutatás területén tartsanak fenn és fejlesszenek tovább egy hatékonyan működő közös irányítási struktúrát, amelynek feladata az együttműködésre és a koordinációra vonatkozó közös feltételek, szabályok és eljárások megállapítása, valamint a stratégiai kutatási menetrend végrehajtásának nyomon követése.

5. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy nemzeti kutatási programjaikon keresztül és a közös programozás keretfeltételeiről a közös programozással foglalkozó magas szintű tanácsi csoport által elfogadott iránymutatásokkal összhangban közösen hajtsák végre a stratégia kutatási menetrendet ([1]).

6. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy működjenek együtt a Bizottsággal olyan, kapcsolódó bizottsági kezdeményezések feltérképezésében, amelyek segítséget nyújthatnak számukra a stratégiai kutatási menetrend kidolgozásában és végrehajtásában, továbbá a közös programoknak az e területet érintő más uniós kezdeményezésekkel – például a kutatásra és innovációra irányuló finanszírozási programok által támogatott, különösen a társadalom-gazdaságtan, a humán tudományok, a közlekedés, az energia, a környezet, az IKT, a biztonság és az egészség területén végzett K+F-fel, valamint más kutatási és innovációs kezdeményezésekkel és a kapcsolódó közös programozási kezdeményezésekkel, az ETI tudás- és innovációs közösségeivel és az európai technológiai platformokkal – való összehangolásában.

7. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a stratégiai kutatási menetrend lehetséges nemzetközi vonatkozásainak kialakítása és végrehajtása terén tartsanak fenn szoros kapcsolatot a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés stratégiai fórumával (SFIC) ([2]), és biztosítsák a SFIC kezdeményezéseivel való összhangot a harmadik országok tekintetében.

8. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy éves jelentések formájában rendszeresen számoljanak be a Bizottságnak a közös programozási kezdeményezéssel kapcsolatosan elért eredményekről.

Kelt Brüsszelben, 2011. október 21-én.

a Bizottság részéről

Máire GEOGHEGAN-QUINN

a Bizottság tagja

([1]) ERC-GPC 1311/10. Közös programozás a kutatásban a 2008–2010-es időszakban és azon túl – A magas szintű csoport Tanács számára készített jelentése a közös programozásról. 2010. november 12., II. melléklet.

([2]) A SFIC-ről először a 2008 decemberi tanácsi következtetésekben esik szó: ebben a dokumentumban a Tanács felszólította a tagállamokat és a Bizottságot arra, hogy új partnerséget hozzanak létre a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés érdekében. A SFIC-et a Tanács hozza létre az ERAC erre a célra felállított szakcsoportjaként.